

Katalog for forebyggelse af børn og unges brug af rusmidler.

I kommunens børne- og ungepolitik lyder visionen; *Børn trives, lærer og udvikles som deltagere i fællesskaber*. I arbejdet med at opfylde visionen, vil vi have fokus på børn og unges sociale og mentale trivsel, samt på den brede sundhed gennem forebyggelse af afhængighed af rusmidler.

For at øge den brede sundhed og trivsel blandt børn og unge samt skabe gode rammer og motivere til en ændret adfærd med mindre røg, alkohol og stoffer, er følgende katalog udarbejdet.

Kataloget indeholder en oversigt over nuværende konkrete handlinger samt forslag til indsatser der kan styrke arbejdet yderligere. Indholdet er kategoriseret ud fra en bred og sammenhængende tilgang under overskrifterne; primær, sekundær og tertiær forebyggelse.

Primær forebyggelse

I den primære forebyggelse fokuseres på den brede tilgang, der sigter på at forbedre vilkårene for at skabe en øget trivsel blandt børn og unge samt reducere tilgangen af børn med øget risiko for at udvikle et problematisk forbrug af rusmidler. Målgruppen er alle unge og at nå ud så bredt som muligt. Det sker i samarbejde mellem skoler, Sundhedsplejerske, Sundhed og forebyggelse, Ungdomsuddannelserne, SSP og frivillige organisationer.

På alle skoler i Nyborg Kommune arbejdes der med beskyttende faktorer, såsom stabil skolegang, inklusion og tæt forældresamarbejde, hvilket er en væsentlig del af den primære forebyggelse.

En væsentlig opmærksomhed er at lærerne/AKT pædagogerne har de rigtige forudsætninger og redskaber til at tage den svære samtale om mistrivsel, og gribe fat om og italesætte problemerne sammen med forældrene og den unge, så tidligt som muligt. Så der derved sikres en systematisk og tidlig indsats i forhold til den unges trivsel.

I Nyborg Kommune indsamles der data via Ungesundhedsprofilen som gennemføres hvert tredje år, senest i 2016. Der påbegyndes en ny undersøgelse i efteråret 2019. Alle 7.- 8.- 9.- og 10.- klasser i Kommunen spørges samt unge tilknyttet jobcentret og alle unge op til 25 år på ungdomsuddannelserne.

I alle 6. klasser på alle skoler, gennemfører sundhedsplejen en individuel sundhedssamtale, hvor fokus er at opspore vækstproblemer, men derudover også vurdere den enkeltes

generelle trivsel både fysisk og psykisk. I 8. klasse gennemføres endnu en individuel sundhedssamtale, igen opsporende og med fokus på den generelle trivsel. Der indhentes forældresamtykke forud.

Sundhed og Forebyggelse initierer løbende forskellige kampagner bl.a. 'But why' med fokus på rygning, men kampagnerne kan også være rettet mod andre rusmidler eller sundhedstiltag.

Der afholdes løbende sundhedsoplæg lokalt i fx Ungdomsskoleregi eller i Arkaden, hvor indholdet er meget forskelligt, men fokuserer generelt på øget sundhed og trivsel.

Sundhed og Forebyggelse er en del af samarbejdet omkring hjemmesiden 'Mindhelper', hvor målet er at hjælpe unge tidligt, inden problemerne vokser dem over hovedet. På hjemmesiden henvises der direkte til lokal hjælp i kommunen bl.a. åben rådgivning i familiehuset.

Sundhed og forebyggelse tilbyder kurset 'LÆR AT TACKLE angst og depression for unge'. Det betyder, at unge i alderen 15-25 år kan tilmelde sig kurset, som giver en række forskellige værktøjer til at håndtere de udfordringer, som angst og depression kan give i hverdagen. Unge med angst og depression tæt inde på livet, har en øget risiko for at udvikle et forbrug af rusmidler, bl.a. i form af selvmedicinering.

Alle folkeskoler deltager i X:IT fra kræftens bekæmpelse, hvor der er fokus på at de unge ikke ryger, hvor der medfølger undervisning og aftaler, som en del af programmet. Der arbejdes henimod røgfri skoletid på alle skolerne.

MindSpring er et forløb for unge flygtninge, hvor formålet er at give deltagerne ny indsigt, viden og bevidsthed om egne psykosociale reaktioner på krig, flugt og eksiltilværelse samt betydningen af sociale netværk. Målsætningen er, at deltagerne efter et MindSpring-gruppeforløb har fået ny viden og handlekompetence til at håndtere forskellige daglige problemer, både praktiske og følelsesmæssige.

SSP laver forebyggende undervisning i alle 6.-7.-8.-9.klasser på alle skoler. Med udgangspunkt i en selvrapporteringsundersøgelse arbejdes der med social pejling og flertalsmisforståelser i klassen. Der arbejdes med følgende temaer; adfærd på de sociale medier, rygning, alkohol og andre rusmidler.

SSP afholder forældremøder i 8.kl. på folkeskolerne, hvor forældrene forøger at gætte hvad deres børn har svaret i selvrapporteringsundersøgelsen. Dette medvirker til at de samme temaer drøftes i forældregruppen.

SSP deltager på alle skolers forældremøder i 6.kl., hvor der er fokus på at udskyde de unges alkoholdebut, ved at klæde forældrene på til at snakke med deres unge om alkohol samt forventningsafstemme ift. sundhedsstyrelsens anbefalinger.

Der afholdes tværfaglige temadage arrangeret af mange forskellige interessenter, senest Julius Mygind på Gymnasiet. Derudover arrangerer SSP hvert andet år oplæg med 'Bryd tavsheden', hvis formål er at oplyse om, forebygge og afhjælpe børne- og kærestevold. Vold kan i nogle henseender også føre til brug af rusmidler.

Natteravnene, er en frivillig forening som er med til at skabe tryghed i nattelivet, de har et tæt samarbejde med SSP.

Sekundær forebyggelse

Sekundær forebyggelse har fokus på den tidlige indsats i forhold til børn og unge med risiko for at udvikle et problematisk forbrug af rusmidler eller individer med begyndende faktisk problematik. Målgruppen er børn og unge, hvor der ses en øget mistrivsel og der er behov for en indsats. Der samarbejdes tæt mellem Skoler, PPR, Børn og Familie, Sundhedsplejerske, Sundhed og forebyggelse, UU, Jobcentret, Familiehuset, Ungdomsuddannelserne, SSP og frivillige organisationer.

Nyborgmodellen – Børns trivsel – Fælles ansvar

Alle medarbejdere på børne- og ungeområdet i Nyborg Kommune har fokus på tidlig opsporing, tæt tværfagligt samarbejde, tidlig forældreinddragelse og en hurtig indsats, når der er en bekymring for et barn.

Der afholdes SSP §115 møder hver 14. dag, med deltagelse af politi, børn & familie, PPR, UU, Jobcenter og ad hoc deltagere, bl.a. skolerne. Udgangspunktet er et politiets liste over unge de har antruffet eller sigtet i de forgange 14 dage. Her kommer der opmærksomhed på mulige bekymrende ungegrupperinger og unge der bliver taget med fx euforiserende stoffer på sig. Det afklares og aftales, hvilke fagpersoner der tager videre handling ift. den enkelte efter møderne.

SSP konsulenterne er ugentligt tilstede på skolerne, hvor de har 'Åben dør'. Her har de unge mulighed for at få en uforpligtende snak med en voksen udefra, og råd og vejledning til de problemer eller bekymringer de måtte have.

Sundhedsplejen tilbyder ligeledes samtaler ved behov og holder åben dør på skolerne.

SSP tilbyder undervisning i MILIFE, som er et selvudviklingsforløb for unge. MILIFE er læring og træning i personlig og social kompetenceudvikling, for derigennem at bibringe de unge et nødvendigt fundament for at kunne mestre livet i en kompleks og krævende verden. Elever vil ofte blive udvalgt til at følge et forløb, enten af personlige, sociale eller faglige årsager, det kan fx være at de ikke er erklæret uddannelsesparate.

Familiehuset tilbyder gratis anonym rådgivning til børn, unge og deres forældre, hvor der opleves mistrivsel.

TUBA tilbyder hjælp, rådgivning og terapi til unge mellem 14 og 35 år, der er vokset op i hjem med alkohol- eller stofmisbrug. Hjælpen er gratis, og alle ansatte og frivillige har tavshedspligt.

NY KURS der bl.a. tilbydes i jobcentret, er et fleksibelt sundhedsforløb for borgere, der er motiveret for at arbejde med egen sundhed og vaner. Med udgangspunkt i borgerens ønsker sammensættes et personligt sundhedsforløb. Under forløbet får borgeren støtte til at lykkes med sine mål. Sundhedsforløbet kan indeholde workshops om: Sund i naturen, for borgere med stress og depression, sund kost, fysisk aktivitet og motion, sunde søvnvaner, mestringsværktøjer, alkoholvaner, rygestop og netværk.

Tertiær forebyggelse

Tertiær forebyggelse fokuserer på at skabe en udvikling samt hindre tilbagefald og forværing af forbruget. Målgruppen omfatter børn og unge i svær mistrivsel og med et aktuelt forbrug af rusmidler. Der samarbejdes tæt mellem Rusmiddelcentret, PPR, Børn og Familie, Skoler, Sundhedsplejen, Sundhed og Forebyggelse, Jobcentret, Familiehuset, Ungdomsuddannelserne og SSP.

På Jobcentret tilbydes unge individuelle motiverende samtaler samt råd og vejledning ift. at søge hjælp til at håndtere et forbrug af rusmidler.

Socialafdelingen iværksætter børnefaglige undersøgelser og foranstaltninger ved vurderet behov. Der kan via Familiehuset tilbydes foranstaltninger såsom kontaktpersoner og familiebehandlingsforløb.

Sundhed og Forebyggelse tilbyder rygestopforløb på Nyborg Gymnasium Campus og 10.klasse.

SSP afholder løbende individuelle samtaler med unge der har et forbrug af rusmidler og giver råd og vejledning ift. håndtering af dette.

Spor25 er et samarbejde mellem Rusmiddelcentret, Jobcentret, Socialafd. voksen samt SSP. Her tilbydes individuelle samtaler og gruppebehandlingsforløb til unge ml.15-25 år, med et problematisk forbrug af rusmidler. Behandlingen fokuserer på den unges trivsel og foregår i ungdomsskolens lokaler. Gruppeforløbene løber over 12 uger med 6-8 deltagere i hver gruppe. Til hver gruppe er tilknyttet en fast medarbejder fra Rusmiddelcentret, en SSP-konsulent, en medarbejder fra Socialafdelingen eller jobcentret. Målet er at nedbringe den unges forbrug af rusmidler, ved i langt højere grad at arbejde på at løse andre problematiske faktorer i den unges liv, som hindrer at de trives. Der tilbydes også individuelle samtaler og gruppeforløb for pårørende.

Rusmiddelcentret har etableret samarbejdsaftaler med skolerne og gymnasiet, hvilket betyder at de unge kan gå i Spor25 i skoletiden uden at få fravær. Derudover deltager medarbejdere fra Spor25 i lærermøder for at øge viden om mulighederne i Spor25 samt støtte lærerne i at kunne opspore udsatte unge, der er nysgerrige på rusmidler.

Forslag til yderligere forebyggelse

Øget systematik – Der ses et behov for en øget systematik, når børn og unge mistrives. Det er væsentligt at sikre at alle fagpersoner er systematiske i tilgangen og håndteringen af problemstillingerne bl.a. vha. trivselslinealen og indsatsviften. Der er mange gode indsatser og det er essentielt at bruge dem der allerede er, fremfor evt. at etablere nye tiltag.

Familieorienteret behandling - Behov for udvikling af familieorienteret behandling til forældre med unge under 15 år med forbrug af rusmidler.

Styrkede forældre-fællesskaber på ungdomsuddannelserne og i folkeskolerne.

Sætte fokus på det gode forældrefællesskab/forældresamarbejde allerede fra 0. klasse. Styrke fællesskabet, undgå stigmatisering og '*forældreshaming*'. Behov for fælles normsæt og aktivt at arbejde med det gennem hele barnets skolegang. Øge fokus på og medvirke til at skabe velfungerende fællesskaber i overgangene mellem folkeskole – 10.kl. – ungdomsuddannelse. 'Klassens time' er for nylig indført på 10.kl. & gymnasium, så der systematisk arbejdes med gode fællesskaber.

Fravær og fastholdelse. Øget fokus på fastholdelse og fravær i skolerne.

Matrikelløs klub. Skabe glæde ved sunde fritidsinteresser hos unge og dermed understøtte og skabe en god kultur i løse unge-fællesskaber. Det kunne bl.a. være i en matrikelløs klub fx ved skaterparken ved Nyborg Hallen.

Akutboliger til unge. Brug for at unge under 18 år kan flytte ud af dysfunktionelle hjem, hvis Socialafdelingen vurderer at anbringelse udenfor eget hjem er nødvendigt.

Øget vidensdeling. Øge viden om området – brug for at arbejde med mål fremfor indsatser. Styrkelse af den tværfaglige unge-enhed – fokus på tillid mellem 18+ og under. Væsentligt at bruge de positive erfaringer fra Nyborg modellen og inddragelse af relevante samarbejdspartnere.

Skabe ung til ung dialog. Bruge det som et effektivt værktøj ift. at få unge i dialog omkring rusmidler. Gerne unge med lignende erfaringer.

Nye fællesskaber. Tilbyde og skabe alternative fællesskaber for de unge. Fx etablering af en indsats i sommerferien, da de udsatte unge ofte øger deres forbrug af rusmidler hen over en sommerferie, hvor de hænger ud med vennerne.

Projekt selvkontrol. Arbejde med unges selvkontrol ift. at skabe bedre mestringsstrategier, da selvkontrol er en afgørende faktor ift. at undgå et forbrug af rusmidler.

Ekstra støtte til udsatte unge der skal på efterskole. Behov for at skabe forløb der kan sikre de unge en god start på efterskolen og at de bliver fastholdt skoleåret ud.

Sundhedsplejen. Øge indsatsen til sundhedsplejerske i de udsatte familier, da der er evidens for at dette har en positiv effekt ift. børn og unges udsathed senere i livet. (Holmberg og Balvig).

Sundhedsplejen og SSP samarbejde om oplæg i 6. og 7. klasse, med udgangspunkt i projektet der blev gennemført på Danehofskolen i 2018/19, hvor fokus var på forebyggelse af rusmidler samt mental og seksuel sundhed.

Forslag til indsatser for børn, unge og deres forældre, når de er under 15 år og nysgerrige på rusmidler eller brugere af dette?

- Sætte fokus på det gode forældrefællesskab/forældresamarbejde allerede fra 0. klasse. Undgå stigmatisering og styrke fællesskabet. Fælles normsæt.
- Målttede tilbud i Familiehuset – Familiebehandling i rusmiddelcentret – tværfaglig indsats.
- Flere oplysende foredrag som Julius Mygind og forældremøder, gerne på tværs af fagområder, målrettet dem der har et behov ex. lærer/sundhedsplejerske/SSP/sundhedskonsulent/Familiehus.
Rusmidler handler ikke kun om rusmidler, men om mange andre ting som kan være gået skævt – relevante oplægsholdere kunne være PPR (om indlæring/skolevan- skeligheder osv.), Familiehuset (om selvværd, problemer i hjemmet etc.) sundhedsplejen (om krop og udvikling, søvn, smerter, mental sundhed, ja-nej følelser osv.)
- Mentorordning med tidligere unge brugere til den enkelte unge - ønske fra forældre til unge med rusmiddel-nysgerrighed.
- Lokale støttegrupper på den enkelte skole, for de der har det svært, skal ikke være specialister der har gruppen, men mennesker med hjerte og omsorg for at møde børn & unge i det der er svært, ex. skilsmisse, selvværd, sorg/krise, at være en god ven, ensomhed, at føle sig anderledes, at være god nok, præstationer osv.